

[Holstein.]

Vi kommer nu til Spørgsmaalet om Erstatningernes Fastsættelse, og dér maa jeg have Lov til et Øjeblik at vende tilbage til Bestemmelsen i § 9 i Forslag til Lov om Erhvervelse af Jord o. s. v. Der staar i denne Paragraf i første Sætning:

„Erstatningen for den eksproprierede Jord bestemmes paa Grundlag af den Værdi, hvortil Jorden er ansat ved den sidst skete almindelige Jordvurdering.“

Det er Hovedregelen i Paragraffen, det er ikke til at komme udenom, det er det ledende Synspunkt, det er Grundlaget for den Ekspropriation, som her foreslaas. Saa kommer der en lille, ganske absurd Modifikation, der gaar ud paa, at Vurderingsmændene — det er Vurderingsmændene, der skal foretage Ansættelsen — skal henholdsvis forhøje eller nedsætte det paa den eksproprierede Jord faldende Beløb — altsaa Værdiansættelsen ved den sidste almindelige Vurdering — under to Hensyn, for det første under Hensyn til den Ændring i Jordens Værdi, der muligt kan være indtraadt siden den sidste almindelige Vurdering, og for det andet under Hensyn til den eksproprierede Jords Kulturtilstand. Ja, men sæt, der nu ikke er indtraadt nogen Ændring i Jordens Værdi siden den sidste almindelige Vurdering, sæt, at Forholdet mellem Jordvurderingen og Prisen i Handel og Vandel pr. 1. Januar 1927 er det samme pr. 1. Januar 1929, saa bliver der altsaa ikke noget at gøre, saa eksproprieres der efter Jordværdien. Og saa under Hensyn til den eksproprierede Jords Kulturtilstand! Ja, dér maa jeg sige, at jeg tror oprigtigt talt, det i Længden — i hvert Fald ud over en kort Tid — er umuligt at holde Jordens Kulturtilstand ude fra Jordværdien, de to Ting er i Virkeligheden efter en lidt kortere eller lidt længere Periode uadskilleligt knyttet til hinanden. Naar et Stykke Jord, som maaske i og for sig rent jordmæssigt, rent geologisk set, er af god Kvalitet, men som ikke er afvandet, er surt og som Følge deraf ikke dyrket, ikke kultiveret, men ligger hen i mer eller mindre daarligt Græs, ja, hvad sættes Jordværdien saa til? Den sættes ikke alene efter, hvad Blaaler der er i den Jord, den sættes netop under Hensyn til den daarlige Kulturtilstand, og omvendt, hvis det samme Areal er blevet afvandet „ved den paagældende Ejers Flid og Dygtighed“, som det hedder, hvis der er foretaget Grundforbedring, hvis Jorden er afvandet, og det i Virkeligheden viser sig at være første Klasses Jord, som han dræner, pløjer og giver den rette Kunstgødning, bearbejder

og tilsaar; saa er Kulturtilstanden blevet bedre, men vil den højtærede Landbrugsminister paastaa, at det er mere end et Tidsspørgsmaal, naar Vurderingsmændene ved Jordvurderingen fastsætter Jordværdien under Hensyn til den forbedrede Kulturtilstand? Der er ikke Tvivl om, at Vurderingsmændene vil gøre det; derfor er den højtærede Ministers Sondring — det har jeg sagt før — mellem de Værdier, der er skabt ved den enkeltes Flid og Dygtighed, og de Værdier, som er samfundsskabte, umulig, de Værdier lader sig simpelt hen ikke matematisk eller mekanisk adskille, saa denne Modifikation, denne, om jeg saa maa sige, Formildelse i Hovedregelen om Ekspropriation i § 9 har overordentlig lidt paa sig, den bidrager i Virkeligheden kun til yderligere at forøge Usikkerheden og Vilkaarligheden, for hvis der var fastsat en generel Regel om, at vi vurderede til Ekspropriation efter Jordværdien, som der staar i § 9, 1ste Sætning, saa blev det dog i alt Fald, jeg vil ikke sige et ensartet, for Jordvurderingerne er absolut ikke ensartede her i Landet, men dog et tilnærmelsesvis ensartet Grundlag, men med de Modifikationer, her er tilføjet, bliver der en ny Adgang til Uensartethed og Vilkaarlighed. Det er i det hele taget sørgeligt, at vor Vurdering af de faste Ejendomme, af Jorderne og ogsaa af Bygningerne, lader saa meget tilbage at ønske til Trods for, at de danner Grundlag for de overordentlig stærkt stigende Ejendomsskatter, vi har haft i den sidste Menneskealder. Det er det eneste rationelle, synes jeg, at Skatterne paa fast Ejendom er lave, ensartede og faste. De er ingen af Delene. De er høje, de er uensartede, fastlagt paa uensartet Grundlag, og de er skiftende — de kommunale Ejendomsskatter er jo meget skiftende, meget varierende endda. Derfor er Ejendomsbeskatningen i den Form, den har nu, og hele Vurderingen af Landejendomme utvivlsomt en stor Gene og en stor Byrde for det arbejdende Landbrug. Der har gentagende — jeg tror endda fra den nuværende højtærede Indenrigsminister — været lyst efter i hvert Fald partielle Reformforanstaltninger for at faa Grundlag for en mere ensartet Jordvurdering, for at faa i hvert Fald et nogenlunde rationelt Grundlag for Sammenligning af Jordvurderingerne i de forskellige Skyldkredse, og den højtærede Indenrigsminister anbefalede, at der til dette Formaal tilvejebragtes Kort, en Art Kartoteker, som kunde ligge til Disposition i de respektive Kommuner, hos de respektive Sogneraad, saa at Yderne af Skat paa fast Ejendom havde Adgang til at drage Sam-